

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Ondřeje Sekvarda v právní věci žalobce: **P. Q. K.**, zast. Mgr. Daliborem Lípou, advokátem se sídlem Jugoslávská 856/2, Karlovy Vary, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2017, čj. MV-126237-6/SO-2017, o nesouhlasu Městského soudu v Praze s postoupením věci,

t a k t o :

K projednání a rozhodnutí věci **je příslušný** Krajský soud v Ústí nad Labem.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 29. 8. 2017, čj. OAM-178-35/ZR-2016, bylo žalobci zrušeno povolení k trvalému pobytu a byla mu stanovena lhůta k vycestování z území České republiky v délce 30 dnů. K podanému odvolání žalovaná částečně změnila rozhodnutí správního orgánu I. stupně a ve zbytku odvolání zamítla. Žalobce se žalobou domáhal zrušení posledně uvedeného rozhodnutí u Krajského soudu v Ústí nad Labem.

[2] Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 27. 3. 2018, čj. 15 A 30/2018-32, postoupil věc k projednání a rozhodnutí Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Příslušnost městského soudu je podle názoru Krajského soudu v Ústí nad Labem dána poslední adresou místa hlášeného pobytu na adrese H. 570, P. [§ 172 odst. 7 věty první zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)] (pozn. Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodoval dle odst. 6 daného zákona, tento odstavec byl účinností zákona č. 222/2017 Sb. od 15. 8. 2017 přečíslován na odstavec 7).

[3] Městský soud vyjádřil dne 9. 3. 2020 nesouhlas s postoupením věci a podle § 7 odst. 6 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), předložil věc k rozhodnutí o místní příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Poukázal na to, že žalobce k podané žalobě ze dne 26. 1. 2018 připojil ohlášení změny místa pobytu (D. 694, B. n. P.) ze dne 22. 1. 2018, v němž Ministerstvu vnitra v souladu s § 98 odst. 1 zákona o pobytu cizinců ohlásil změnu místa pobytu s účinností od 2. 1. 2018. K žalobě připojil rovněž doklad prokazující doručení uvedeného ohlášení

do datové schránky Ministerstva vnitra dne 23. 1. 2018, tedy 3 dny před podáním žaloby. Zároveň v žalobě označil místo pobytu shodné s ohlášenou změnou pobytu a doložil doklad o zajištění ubytování s úředně ověřeným podpisem ubytovatele. Ze sdělení Ministerstva vnitra městský soud zjistil, že uvedená změna místa pobytu byla Ministerstvu vnitra doručena, ale to změnu nemohlo zaznamenat do cizineckého informačního systému, jelikož žalobcovo povolení k trvalému pobytu bylo zrušeno. V cizineckém informačním systému je tak i přes doručenou změnu vedeno poslední místo hlášeného pobytu na adrese H. 570, P. Dle městského soudu ze zákona o pobytu cizinců neplyne, že by hlášení místa pobytu nebylo způsobilé vyvolat účinky po právní moci rozhodnutí, jímž bylo zrušeno povolení k trvalému pobytu. Z toho důvodu má za to, že místně příslušný je Krajský soud v Ústí nad Labem. Městský soud zastával i názor, že pokud by žalobce nebyl oprávněn po nabytí právní moci napadeného rozhodnutí změnit místo pobytu, měla by se místní příslušnost určit dle kritéria místa, v němž se k datu podání žalobce převážně zdržuje.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil obsah návrhu a má za to, že je důvodný, přestože z jiného důvodu, než který považoval primárně za rozhodný městský soud.

[5] Určení místní příslušnosti správního soudu je obecně upraveno v § 7 odst. 2 s. ř. s. věta první, podle kterého *[n]estanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.* Tímto zvláštním zákonem, který má před obecným pravidlem přednost, je v projednávané věci zákon o pobytu cizinců. Dle § 172 odst. 7 uvedeného zákona je k řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí a o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (vyjma rozhodnutí o správním vyhoštění, o povinnosti uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním, o zajištění, o prodloužení doby trvání zajištění, o umístění cizince do části s přísným režimem zajištění a o přestupku) *místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je cizinec v den podání žaloby hlášen k pobytu; jde-li o cizince, který nemusí hlásit pobyt, krajský soud, v jehož obvodu se převážně zdržuje, a v ostatních případech krajský soud, v jehož obvodu byl zjištěn pobyt cizince na území. Pobývá-li cizinec v zahraničí, je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu by měl cizinec po vstupu na území splnit ohlašovací povinnost.* K řízení o žalobě je tak místně příslušný krajský soud: 1) v jehož obvodu je cizinec v den podání žaloby hlášen k pobytu; 2) jde-li o cizince, který nemusí hlásit pobyt, krajský soud, v jehož obvodu se převážně zdržuje; 3) v ostatních případech krajský soud, v jehož obvodu byl zjištěn pobyt cizince na území (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, čj. Nad 18/2015-80, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, čj. 2 As 241/2018-12), popř. krajský soud, v jehož obvodu by měl cizinec splnit po vstupu na území ohlašovací povinnost, pokud pobývá v zahraničí.

[6] V § 93 odst. 1 a § 95 zákona o pobytu cizinců je zakotvena povinnost hlásit místo pobytu cizince (s určitými výjimkami), a to do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území. V § 98 zákona o pobytu cizinců je uveden taxativní výčet cizinců, podle druhu oprávnění k pobytu, kteří jsou povinni nahlásit změnu pobytu. Z toho je třeba dovodit, že cizinci pobývající na území na základě jiných pobytových titulů, případně bez oprávnění k pobytu, takovou povinnost nemají.

pokračování

[7] Povolení k dlouhodobému pobytu bylo žalobci zrušeno žalobou napadeným rozhodnutím. Výrokem III. uvedeného rozhodnutí mu byla dle § 77 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovena lhůta 30 dní k vycestování z území České republiky od právní moci rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalobce je státní příslušník Vietnamské socialistické republiky. Jako takový měl povinnost nahlásit po svém příjezdu místo pobytu na území České republiky podle § 93 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a následně hlásit změny takového pobytu, pokud disponoval pobytovým oprávněním uvedeným v § 98 stejného zákona, což učinil. Jelikož mu bylo zrušeno povolení k dlouhodobému pobytu, mělo mu Ministerstvo vnitra dle § 50 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vydat výjezdní příkaz, který by jej dle § 17 písm. d) zákona o pobytu cizinců opravňoval k přechodnému pobytu. Ve výše zmíněném § 98 zákona o pobytu cizinců však není stanovena povinnost hlásit změnu pobytu cizinci, který pobývá na území České republiky na základě výjezdního příkazu. Žalobce tak neměl povinnost hlásit změnu pobytu.

[8] K tomu lze dodat, že pokud cizinec nemá povinnost ohlásit změnu pobytu, nemá rovněž ani možnost tak učinit. V zákoně o pobytu cizinců není tato dobrovolná možnost zakotvena. Obdobně v něm není uvedena pravomoc správních orgánů přijmout takové ohlášení či zaevidovat, popř. není ani uvedeno, kterému orgánu (policii či Ministerstvu vnitra) by mohlo být takové ohlášení adresováno.

[9] Žalobce sice měl povinnost nahlásit místo pobytu poté, co vstoupil na území České republiky. Změnu pobytu po zrušení jeho trvalého pobytu již však hlásit nemusel. Gramatickým výkladem by se zdálo, že se na žalobce užije první pravidlo pro určení místní příslušnosti (*v jehož obvodu je cizinec v den podání žaloby hlášen k pobytu*), jelikož místo pobytu již nahlásil. Jak však již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 11. 2017, čj. 2 As 359/2017-31, k výkladu pravidla pro určení místní příslušnosti: „[z]jednodušeně řečeno jde toliko o technické pravidlo mající za cíl zejména rovnoměrné rozložení případů mezi všechny správní soudy, případně (v jiných věcech) umožnění řešení sporu v místě geograficky blízkém žalobci.“ Smyslem § 172 odst. 7 zákona o pobytu cizinců je rovněž i umožnění řešení sporu v místě geograficky blízkém žalobci. Primárně je toto pravidlo svázáno s hlášeným pobytem. Jde tak nepřímou o určitou motivaci cizince, aby řádně plnil svou povinnost podle zákona o pobytu cizinců ohlašovat změnu místa pobytu. Pokud povinnost řádně splní, bude místně příslušným soud v jeho faktickém bydlišti, neboť to bude shodné s místem hlášeného pobytu. Zákon o pobytu cizinců zároveň stanoví, že pokud nemusí hlásit svůj pobyt, je rozhodující převážné zdržování se v obvodu daného krajského soudu. V těchto případech tedy také zákonodárce zjevně upřednostnil kritérium pobytu cizince a to bez ohledu na případný dřívější hlášený pobyt. Kromě toho, že text zákona s takovým určením místní příslušnosti výslovně počítá, je to i v souladu se zmíněným principem určení místní příslušnosti soudu s ohledem na geografickou blízkost žalobci, který si řádně plní své zákonné povinnosti.

[10] V takovém případě by byla daná nedůvodná nerovnost mezi cizinci, kteří pobývají na území na základě některého pobytového oprávnění vyjmenovaného v § 98 zákona o pobytu cizinců (a tedy mohou, resp. mají, povinnost nahlásit změnu pobytu) oproti těm cizincům, kteří sice rovněž nemusí území České republiky opustit, avšak jejich pobytové oprávnění v době podání žaloby bylo založeno na titulu, který není vyjmenován v uvedeném ustanovení (např. zmiňovaný výjezdní příkaz).

[11] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že na cizince, který nemá povinnost hlásit změnu pobytu dle § 98 zákona o pobytu cizinců, se pro určení místní příslušnosti, musí nahlížet jako na cizince, který nemusí hlásit svůj pobyt. Z toho důvodu se aplikuje výše uvedené pravidlo 2), tedy místně příslušný krajský soud je ten, v jehož obvodu se cizinec převážně zdržuje.

[12] Dne 26. 1. 2018 podal žalobce žalobu, v níž jako adresu pobytu uvedl: D. 694, B. n. P. Přílohu žaloby tvořilo oznámení o změně místa pobytu ze dne 22. 1. 2018 adresované Ministerstvu vnitra, v němž ohlásil změnu místa pobytu s účinností od 2. 1. 2018 na uvedenou adresu v B. n. P., a rovněž doklad o zajištění ubytování s úředně ověřeným podpisem ubytovatele od 2. 1. 2018 do 3. 1. 2028. Uvedený přípis sice nemohl způsobit změnu nahlášeného místa pobytu, vypovídá však o záměru cizince zdržovat se na určitém místě. Lze tedy dospět k závěru, že uvedená adresa je místem, na kterém se cizinec převážně zdržuje.

[13] Příslušným pro vedení a projednání podané žaloby je tak dle § 172 odst. 7 věty první části za středníkem zákona o pobytu cizinců a přílohy č. 3 bodu 10 a přílohy č. 2 bodu 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, Krajský soud v Ústí nad Labem.

[14] Krajský soud v Ústí nad Labem vzal pravděpodobně za rozhodný údaj adresu uvedenou v cizineckém informačním systému, aniž by současně posoudil, zda měl žalobce vůbec povinnost (resp. možnost, viz bod [8]) nahlásit změnu pobytu. Jelikož takovou povinnost danou před podáním žaloby cizinec neměl, musela se místní příslušnost řídit dle místa, na kterém se převážně zdržuje.

[15] Nejvyšší správní soud dodává, že v posuzované věci bylo nerozhodné, že Krajský soud v Ústí nad Labem před postoupením věci městskému soudu rozhodl o návrhu na přiznání odkladného účinku (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 11. 2018, čj. Nad 99/2018-75, č. 3821/2019 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 17. června 2020

Petr Mikeš
předseda senátu